

יש שעה שבה הכל מתגמד לעומת דף אחד יומי

מנהיגי חינוך יקרים!

ערבות הדדית יסוד לבנין עם

בפרשתינו, פרשת ויגש, יורד יעקב למצרים. כשידע יעקב אבינו שהוא ומשפחתו יורדים למצרים, שלח לפניו את יהודה להכשיר את הקרקע "ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה" (מ"ו, כ"ח), ומביא רש"י מדרש אגדה: להתקין שם בית הוראה, להקים ישיבה בגושן. יהודה נשלח להיות חלוץ להכין את ביאת המשפחה כולה. שואל הרבי מרדוונסק, בעל התפארת שלמה: "למה שלח יעקב אבינו דווקא את יהודה? ומשיב כי הערב הראשון בכלל ישראל היה יהודה, שערב להשבת בנימין", "אנכי אערבנו, מידי תבקשנו". יעקב אבינו רצה שהישיבה שתקום במצרים תהיה חדורה בהכרה של ערבות הדדית, ש"כל ישראל ערבים זה בזה". לכן שלח את יהודה, כדי שיהיה היסוד של הישיבה וחינוכה, נובע מתוך הרגשה של אחריות וערבות לכלל ישראל, מתוך הכרה כי האדם אינו לומד תורה רק למטרות התעלות אישית, אלא גם למען שלימות הכלל, למען עילוי האומה – "בשם כל ישראל". (נר למאור, הרב משה צבי נריה זצ"ל)

יעקב מלמד אותנו כי יש כמה דרכים להתחנך ולהתעלות. דרך אחת והיא מפתח לפעמים, להתמקד ביכולות שלי, בהצטיינות שלי, בכמה אני יכול להשיג יותר. ויש דרך שרואה את האחר, את הכיתה כולה, את בית הספר כולו. יש דרך שבה אני לומד מתוך ערבות. וכשתהליך הלמידה הוא מתוך ערבות העיניים נפתחות למעורבות חברתית - לומד על מנת לעשות ולקיים. להפוך את הלימוד לעזר ולמשמעותי לחברה שמסביבי. ולמען כלל ישראל. זו תשובה אחת.

נבקש לחדד עוד נקודה. ננסה להבין מדוע יוסף לא מקבל משימה זו מיעקב, הרי יעקב יודע היטב את גדלותו העצומה של יוסף בתורה, יעקב מסר דווקא ליוסף את כל התורה שלמד בבית מדרשם של שם ועבר. וכפי שתרגם אונקלוס את האמור על יוסף "כי בן זקונים הוא לו – ארי בר חכים הוא ליה". כי אין זקן אלא מי שקנה חכמה. מסביר הרב נבנצאל כי בהתבוננות בעינינו הקטנות אל ענקי עולם יש פה רמז דק שבדקים כי יוסף העדיף את ענין ההנהגה על פני לימוד התורה. יוסף נותן חשיבות יתר להנהגה המדינית, בהשוואה לחשיבות הגדולה כשלעצמה שיחס לתורה ועל כן נבחר יהודה ולא יוסף להקים הישיבה בגושן.

השפעה דומה אנו מוצאים גם בברכת יעקב לאפרים ומנשה. מנשה שהיה מעורה בהנהגה יותר מאפרים, היה מצוי תדיר בארמונו של יוסף לעומתו אפרים אינו נזכר כלל בכל הקשור לחיים המדיניים ועל כן יעקב שם את יד ימינו על ראש אפרים ההוגה בתורה תדיר והוא זוכה בברכת האבות.

בדיוק המיוחד שמציע הרב נבנצאל אפשר לראות קריאה לכולנו - עם כל הרצון להשפיע, להנהיג ולהיות מעורב (כדברי התפארת שלמה) יש מקום גם למסירות הבלעדית ללימוד תורה שלעומתה שאר ענייני העולם מתבטלים.

ר' צדוק הכהן מלובלין מיטיב להגדיר זאת. הוא מתייחס למחלוקת המפורסמת בין רשב"י לר' ישמעאל (ברכות לה, ב) האם יש לקיים 'והגית בו יומם ולילה' כפשוטו או ל'הנהיג בהן מנהג דרך ארץ' - וכותב ר' צדוק שכל אדם צריך שיהיו בו שתי הבחינות. על פי רוב אנו 'מחושבים' ומעורבים בדעת עם הבריות. אך יש רגעים כאלו - שעות מיוחדות ביום, בשבוע - בהן אנו כולנו 'תורה נטו' בלי חשבונות ובלו הפרעות.. זו אולי התכונה שחיפש יעקב אצל יהודה כששלח אותו לגושן, ואילו אצל יוסף המעורבות בשלטון עכבה עניין זה.

ומכאן לימים אלו ממש. אנו זוכים לסיומים רבים של לומדי הדף היומי, בישובים בבתי הספר, בישיבות ובכינוסים גדולים בארץ ובעולם! כמנהיגי חינוך, כמחנכים אנו פועלים ומכוונים להתמדה. אנו מבקשים לבנות בנפש תלמידנו, את המסירות המוחלטת ל'קביעת עיתים לתורה' - לרגעים שבהם יש רק ואך ורק תורה! זה המסר האדיר שיש בחבורות הלימוד היומיות שבכל אתר ואתר.

ב"ה אנו בחמ"ד יצאנו למבצע סיום ש"ס על ידי כל החמ"ד - להגדיל תורה ולהאדירה וזוכים לציין היום את סיום הלימוד. ללימוד היו שותפים מנהלים, מורים, רמ"ים, הורים, תלמידים.... ובמעמד הרבנים הראשיים זכינו להתברך, "גדול המעשה יותר מן העושה" תודה לכל השותפים שנטלו חלק בלימוד, וכמו בסיום הקריאה בתורה אנו מזמינים להמשיך לימוד הש"ס ולהצטרף למחזור החדש. בע"ה נזכה לראות תלמידנו גדלים ומאירים את העולם בתורה ובמעשים טובים.

שבת שלום ומבורך

שושנה נגר